

“องค์กรศุลกากรคุณธรรม: โปร่งใส ไร้ทุจริต”

ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ภายใต้วิสัยทัศน์ “ประเทศไทยใสสะอาด ไทยทั้งชาติต้านทุจริต (Zero Tolerance & Clean Thailand)” กำหนดเป้าหมายประเทศไทยในระยะ ๕ ปีข้างหน้า จะมุ่งสู่การเป็นประเทศที่มีมาตรฐานทางคุณธรรม จริยธรรม เป็นสังคมใหม่ที่ประชาชนไม่เพิกเฉยต่อการทุจริตทุกรูปแบบ โดยได้รับความร่วมมือจากฝ่ายการเมือง หน่วยงานของรัฐ ตลอดจนประชาชน ในการพิทักษ์รักษาผลประโยชน์ของชาติและประชาชน เพื่อให้ประเทศไทยมีศักดิ์ศรี และเกียรติภูมิในด้านความโปร่งใสทัดเทียมนานาอารยประเทศ

นายอภิศักดิ์ ตันติวรวงศ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง มีนโยบายส่งเสริมและพัฒนาองค์กรไปสู่การเป็นกระทรวงแห่งคุณธรรม โดยมีเป้าหมายให้กระทรวงการคลังเป็นกระทรวงที่ปลอดจากการทุจริต และได้ดำเนินโครงการ “กระทรวงการคลัง : คุณธรรม โปร่งใส ไร้ทุจริต” เพื่อให้บุคลากรในสังกัดมีคุณธรรม จริยธรรม และปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ทั้งนี้ ได้มีการลงนามในบันทึกข้อตกลงว่าด้วยความร่วมมือในการป้องกันและปราบปรามปัญหาการทุจริต ระหว่างทุกส่วนราชการในสังกัดกระทรวงการคลัง กับสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) และองค์กรต่อต้านคอร์รัปชัน (ประเทศไทย) เพื่อส่งเสริมความร่วมมือในการป้องกันและต่อต้านการทุจริตตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และนโยบายรัฐบาล และเพื่อให้เกิดการบริหารราชการแผ่นดินที่มีธรรมาภิบาล ป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในประเทศ รวมทั้งประสานความร่วมมือในการตรวจสอบการดำเนินงานเพื่อป้องกันการทุจริต และร่วมเสริมสร้างทัศนคติค่านิยมในความซื่อสัตย์ สุจริต อันจะส่งผลต่อการลดปัญหาการทุจริตของประเทศให้น้อยลง และเกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติและประชาชน นอกจากนี้ กระทรวงการคลังยังได้มอบหมายให้กรมศุลกากรเป็นหน่วยงานนำร่อง “ศุลกากรคุณธรรม” ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นต้นแบบของการสร้างหน่วยงานที่มีความโปร่งใสและไร้ทุจริตในการปฏิบัติงาน

นายกุลิศ สมบัติศิริ อธิบดีกรมศุลกากร มีเจตจำนงแน่วแน่และนโยบายที่ชัดเจนในการบริหารงานกรมศุลกากรด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต มีคุณธรรม โปร่งใส และพร้อมรับผิด ส่งเสริมให้มีการเสริมสร้างมาตรฐานด้านคุณธรรม จริยธรรม ให้แก่เจ้าหน้าที่กรมศุลกากร มีการดำเนินการเพื่อพัฒนาความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน รวมถึงการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่กรมศุลกากรอย่างจริงจังและเป็นรูปธรรม นอกจากนี้ ยังเปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและติดตามตรวจสอบการดำเนินงานของกรมศุลกากร อีกทั้งได้สร้างภาคีเครือข่ายการมีส่วนร่วมจากภาคเอกชนเพื่อเฝ้าระวังป้องกันมิให้เกิดการทุจริตประพฤติมิชอบในทางราชการ ทั้งนี้ เพื่อให้กรมศุลกากรเป็นที่เชื่อถือไว้วางใจของประชาชน

/ในปัจุบันประมาณ ...

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ ถือเป็นปีแห่งการปฏิรูปกรมศุลกากรไปสู่ “องค์กรศุลกากรคุณธรรม: โปร่งใส ไร้ทุจริต” ซึ่งมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์เพื่อให้กรมศุลกากรเป็นองค์กรที่มีธรรมาภิบาล บุคลากรในองค์กรเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม ปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต โปร่งใส และคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน โดยกรมศุลกากรได้กำหนดนโยบาย มาตรการ แผนงาน และโครงการที่จะสนับสนุนและส่งเสริมการเป็น “องค์กรศุลกากรคุณธรรม: โปร่งใส ไร้ทุจริต” สรุปได้ ดังนี้

(๑) การประกาศนโยบายเกี่ยวกับคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงาน

กรมศุลกากรได้ออกประกาศกรมศุลกากร ลงวันที่ ๑๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนดนโยบายเกี่ยวกับคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงาน เพื่อเป็นมาตรฐานและเป็นแนวทางปฏิบัติ รวมทั้งเป็นค่านิยมร่วมสำหรับองค์กรและเจ้าหน้าที่ศุลกากรทุกคนที่พึงยึดถือปฏิบัติควบคู่กับกฎ และข้อบังคับอื่น ๆ รวม ๕ ด้าน คือ ๑) ด้านความโปร่งใส ๒) ด้านความพร้อมรับผิด ๓) ด้านความปลอดภัยจากการทุจริตในการปฏิบัติงาน ๔) ด้านวัฒนธรรมคุณธรรมในองค์กร และ ๕) ด้านคุณธรรมการทำงานในหน่วยงาน

(๒) การกำหนดมาตรการทางบริหารเพื่อการป้องกันการทุจริตประพหุติมิชอบของกรมศุลกากร

(๒.๑) กรมศุลกากรได้มีคำสั่งกรมศุลกากร ที่ ๗๐/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตประพหุติมิชอบของกรมศุลกากร เพื่อสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารงาน และสกัดกั้นมิให้เกิดการทุจริตประพหุติมิชอบในกรมศุลกากร

(๒.๒) มีการลงนามคำมั่นของผู้บังคับบัญชาทุกระดับต่ออธิบดีกรมศุลกากรว่า จะควบคุมกำกับดูแลและดำเนินมาตรการป้องกันอย่างเต็มความสามารถเพื่อให้ผู้ใต้บังคับบัญชากระทำการทุจริตประพหุติมิชอบ หากเพิกเฉยหรือไม่สามารถป้องกันการทุจริตประพหุติมิชอบภายในหน่วยงานได้ ให้ถือว่าผู้บังคับบัญชาที่ลงนามคำมั่นนั้นเป็นผู้ย่อนประสิทธิภาพในการบริหารงาน และยินดีให้ใช้มาตรการทางบริหารกับผู้ลงนามได้ทุกประการ

(๓) การบริหารจัดการด้านการข่าวเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประพหุติมิชอบ

(๓.๑) การจัดตั้ง “ศูนย์ประมวลข้อมูลการข่าวทางศุลกากร (Customs Intelligence Center: CIC)” เพื่อเป็นศูนย์กลางจัดทำฐานข้อมูลเชิงยุทธศาสตร์ของกรมศุลกากร

(๓.๒) สายด่วน กคจ. ๑๓๓๒ รับเรื่องร้องเรียน

(๓.๓) โครงการระฆังศุลกากร มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ที่มาติดต่อราชการได้รับการอำนวยความสะดวก สามารถเข้าถึงการบริการตามช่องทางประชาสัมพันธ์ และเจ้าหน้าที่สามารถแก้ปัญหาข้อร้องเรียนเบื้องต้นในการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(๓.๔) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพ Local Profile สำนักงานศุลกากรและด่านศุลกากร มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดองค์ความรู้จากการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ในการจัดทำและพัฒนาระบบ Profile และเพื่อให้สำนักจัดเก็บและด่านศุลกากรมีระบบ Local Profile ที่มีประสิทธิภาพในการบริหารความเสี่ยงทางศุลกากร

/ (๓.๕) การจัดทำ ...

(๓.๕) การจัดทำตัวชี้วัดการตรวจพบความผิด (KPI) ซึ่งเป็นมาตรการเพื่อให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายบริการศุลกากรเข้มงวดในการตรวจสอบสินค้าขาเข้าสำหรับใบขนสินค้า Red Line และสกัดกั้นการรั่วไหลจากใบขนสินค้า Green Line และมุ่งเน้นการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใส เป็นธรรม โดยมีให้น้ำหนักการจัดทำตัวชี้วัดการตรวจพบความผิด (KPI) มาสร้างเงื่อนไขที่เป็นอุปสรรคในการผ่านพิธีการ จนเป็นเหตุให้เสียหายต่อผู้ประกอบการและภาพลักษณ์ของกรมศุลกากร

(๔) การเสริมสร้างมาตรฐานด้านคุณธรรม จริยธรรม ให้แก่เจ้าหน้าที่กรมศุลกากร

(๔.๑) โครงการศุลกากรคุณธรรม มีวัตถุประสงค์เพื่อการสร้างมาตรฐานการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ศุลกากรทุกคนในทุกระดับ เสริมสร้างทัศนคติให้ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต โปร่งใส รักษาวินัยและความถูกต้อง ยกระดับการยอมรับของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและภาคประชาสังคม และเพื่อปฏิรูปกรมศุลกากรให้เป็นหน่วยงานที่มีธรรมาภิบาล ซึ่งการดำเนินการเป็นไปตามแนวทางการสร้างองค์กรคุณธรรมของ ศ. นพ. เกษม วัฒนชัย องคมนตรี

(๔.๒) โครงการคิดดี ทำดี ศุลกากรทำได้ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เจ้าหน้าที่ศุลกากรมีการประเมินตนเอง (Integrity Self-Assessment) เป็นระยะ มีการตรวจสอบและประเมินด้านสมรรถภาพและการบริการที่เหมาะสม เพื่อช่วยเสริมสร้างมาตรฐานด้านการปฏิบัติหน้าที่ที่ดี และเป็นศุลกากรมืออาชีพ

(๔.๓) โครงการคนดีศรีศุลกากร มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและสร้างขวัญกำลังใจให้แก่เจ้าหน้าที่ โดยการยกย่องเชิดชูและมอบรางวัลให้แก่เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความตั้งใจ และดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดี ยึดมั่นในกฎ ระเบียบ มีความพากเพียรในการทำงาน อุทิศตนและเวลาให้แก่ราชการ

(๔.๔) โครงการกรอบเส้นทางความก้าวหน้าในสายอาชีพ (Career Path) ของข้าราชการกรมศุลกากร มีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีการประกาศกรอบเส้นทางความก้าวหน้าในสายอาชีพของข้าราชการที่ชัดเจน และมีหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการแต่งตั้ง โยกย้าย และเลื่อนระดับที่สูงขึ้นของข้าราชการอย่างชัดเจน โปร่งใส และเป็นธรรม รวมทั้งเพื่อให้กรมศุลกากรสามารถเตรียมและพัฒนากำลังคนผู้มีศักยภาพให้พร้อมทดแทนตำแหน่งเป้าหมายที่สำคัญได้ทันเวลา

(๔.๕) โครงการให้ความรู้และเผยแพร่การดำเนินการทางวินัยและความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เจ้าหน้าที่ศุลกากรทุกคนรับทราบพฤติกรรมกรรมการกระทำอันเป็นความผิดวินัย และความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ และเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาทัศนคติ จิตสำนึก และพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ศุลกากรให้เป็นผู้มีวินัย หลีกเลียงพฤติกรรมกรรมการกระทำผิดวินัยและความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

(๔.๖) โครงการเรียนรู้ประมวลจริยธรรมด้วยตนเอง มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เจ้าหน้าที่ศุลกากรทุกคนมีความรู้ ความเข้าใจ และปฏิบัติตามถูกต้องตามประมวลจริยธรรมและวินัยข้าราชการพลเรือนอย่างสม่ำเสมอ

(๔.๗) โครงการปลูกจิตสำนึกด้านจริยธรรมและธรรมาภิบาล เพื่อการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐ มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างและปลูกจิตสำนึกให้เจ้าหน้าที่ศุลกากรทุกคนปฏิบัติหน้าที่ราชการและปฏิบัติตามหลักคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาข้าราชการ มีเจตคติและค่านิยมที่พึงประสงค์ของเจ้าหน้าที่กรมศุลกากร ในการดำรงตนและประพฤติตนอย่างถูกต้อง เหมาะสม ซึ่งจะส่งผลให้การปฏิบัติราชการของกรมศุลกากรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส และเป็นธรรม สามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน และเกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของภาครัฐ

/(๕) การเปิดโอกาส ...

(๕) การเปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และติดตามตรวจสอบการดำเนินงานของกรมศุลกากร

(๕.๑) โครงการพันธมิตรศุลกากร (Customs Alliances) มีวัตถุประสงค์เพื่อการสร้างภาคีเครือข่ายการมีส่วนร่วมจากภาคเอกชนเพื่อเฝ้าระวังป้องกันมิให้เกิดการทุจริตประพฤติดมิชอบ เสริมสร้างธรรมาภิบาลของเจ้าหน้าที่ และยับยั้งการทุจริตและประพฤติดมิชอบในองค์กร

(๕.๒) โครงการประสานความร่วมมือระหว่างกรมศุลกากรและภาคเอกชน (ครอ.) มีวัตถุประสงค์เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนำเข้าส่งออกเข้ามามีบทบาทหรือส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการนำเข้าส่งออก ประสานงานและแก้ไขปัญหาอันเกี่ยวกับการนำเข้าส่งออกร่วมกัน รวมถึงการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนให้สามารถทำงานร่วมกันในฐานะหุ้นส่วนการพัฒนา

(๖) การปรับเปลี่ยนเพื่อพัฒนาความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน

กรมศุลกากรได้ดำเนินการ “โครงการปรับเปลี่ยนกระบวนการตรวจปล่อยสินค้าขาเข้าทางบก ทะเล และอากาศ” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงและพัฒนากระบวนการให้ทันสมัยสอดคล้องกับ Revised Kyoto Convention สร้างมาตรฐานการปฏิบัติงานของหน่วยงานตรวจปล่อยสินค้าขาเข้า ลดการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ และพัฒนาสมรรถนะบุคลากรสู่การเป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านการตรวจสินค้ารวมถึงเพื่อการอำนวยความสะดวกทางการค้า อันจะส่งผลต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางการค้า ดึงดูดการลงทุนเข้ามาในประเทศ และทำให้อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเพิ่มสูงขึ้น นอกจากนี้ ผู้ประกอบการของไทยยังจะได้ประโยชน์ในการลดต้นทุนทางธุรกรรม ทั้งทางด้านค่าใช้จ่ายและเวลาอีกด้วย

(๗) การกำกับ ดูแล และตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

กรมศุลกากรได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกผู้มีความซื่อสัตย์เป็นที่ประจักษ์มาควบคุม กำกับ ดูแล และตรวจสอบการปฏิบัติงานของกรมศุลกากร โดยมีนายวิชา มหาคุณ เป็นประธานคณะกรรมการจริยธรรมประจำกรมศุลกากร ตามประกาศคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ลงวันที่ ๓๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๙ และศาสตราจารย์ ดร. สกนธ์ วรรณวิวัฒนา เป็นที่ปรึกษาคณะทำงานศึกษาและประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของกรมศุลกากร (Integrity and Transparency Assessment: ITA) ตามคำสั่งกรมศุลกากร ที่ ๖๐๓/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๑๙ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

(๘) Corporate Governance

กรมศุลกากรได้กำหนดมาตรการ “บรรษัทภิบาล (Corporate Governance)” ตามประกาศกรมศุลกากร ที่ ๑๔๔/๒๕๕๙ เรื่อง มาตรการทางศุลกากรสำหรับตัวแทนออกของที่กระทำการทุจริตหรือฉ้อฉลทางศุลกากร ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๙ เพื่อยกระดับวิชาชีพตัวแทนออกของให้มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับ ตลอดจนสร้างความโปร่งใสในการปฏิบัติราชการและเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปราบปรามทุจริตและประพฤติดมิชอบในภาครัฐ

/“องค์กร ...

“องค์กรศุลกากรคุณธรรม: โปร่งใส ไร้ทุจริต” จะบรรลุตามวัตถุประสงค์ได้ มิใช่เพียงเพราะการมีนโยบาย มาตรการ แผนงาน และโครงการเท่านั้น แต่จะต้องเกิดจากความมุ่งมั่นและตั้งใจจริงของทั้งเจ้าหน้าที่ศุลกากรและภาคเอกชนหรือผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียทุกคนที่ต้องร่วมแรงร่วมใจกันทำให้เกิด ความโปร่งใส และเป็นธรรมในการปฏิบัติงาน รวมถึงร่วมกันสอดส่องดูแลและป้องกันมิให้เกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบในกรมศุลกากร แม้ว่าการสร้างและการนำกรมศุลกากรไปสู่การเป็น “องค์กรคุณธรรม” นั้นจะทำได้ยากและต้องใช้ เวลา แต่ก็จำเป็นต้องช่วยกันทำเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ดังที่หวังไว้ ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ในพิธีพระราชทานกระบี่และปริญญาบัตร โรงเรียนนายร้อยตำรวจ เมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๙ ที่ว่า

“...การทำความดีนั้น โดยมากเป็นการเดินทวนกระแสความพอใจและความต้องการของมนุษย์ จึงทำได้ยาก และเห็นผลช้า แต่ก็จำเป็นต้องทำ เพราะหาไม่ ความชั่วซึ่งทำได้ง่ายจะเข้ามาแทนที่ แล้วจะพอกพูนขึ้นอย่างรวดเร็วโดยไม่ทันรู้สึกตัว...”

.....

กลุ่มคุ้มครองและส่งเสริมจริยธรรม
สำนักบริหารทรัพยากรบุคคล
กรมศุลกากร